

Motion

1979/80: 333

av Margaretha af Ugglas

om statligt stöd åt utvecklingsföretag, m. m.

En av lärdomarna av de senaste årens ekonomiska läge bör vara en ökad insikt om det farliga i att göra vårt land beroende av utvecklingen i några få branscher och i några få storindustrier. Inte bara som källor till spridda initiativ och till spridning av sysselsättningstillfällen, utan också som medel för att främja innovation och teknisk industriell utveckling finns det all anledning att främja utvecklingen av små och medelstora företag och av nya företag.

Nybildningen av företag har spelat en central roll i Sveriges utveckling till industriland och välfärdsnation. Vi skulle i dag ha haft den nödvändiga alternativa sysselsättningen för både arbetskraft och kapital i de s. k. krisbranscherna om det fått fortsätta att vara ekonomiskt lönande och på annat sätt lockande för enskilda att sätta i gång och driva ny verksamhet, så som det var fram till en bit in på 1960-talet. Mindre företag, grundade på nya produkter, skulle kunnat suga upp den arbetskraft och det kapital som på ett naturligt sätt frigjorts ur företag under konkurrenstryck. Att vi i dag inte har en dylik utveckling beror på tidigare ingripanen inom skatte-, finans- och arbetsmarknadspolitiken, vilka motverkat nyetablering, företagsdrift och arbetskraftens omställning till nya uppgifter.

Våra svårigheter att komma ur krisen beror sålunda inte på för mycket marknadsekonomi utan på för litet. Näringslivet kommer inte varaktigt att komma ur sin kris om inte marknadsekonomin på viktiga punkter återställs, särskilt genom att man åstadkommer väsentligt förbättrade möjligheter till lönsamt företagande. Om vi lyckas därmed, kommer de etablerade företagen att få större utrymme för nya investeringar, både materiella i effektivare produktionsmedel och immateriella i nya produkter. Ändå viktigare är att det då spontant kommer att nybildas innovationsföretag som är baserade på ny teknik och som i en framtid kan hjälpa till att bära upp vår ekonomi.

Självfinansiering

De små och medelstora företagens självfinansieringsmöjligheter måste ökas. Regeringens småföretagarpaket 1977 innebar förbättringar, bl. a. i beskattningen. På sikt bör kapital som finns arbetande i ett familjeföretag helt befrias från förmögenhets- och arvsskatt.

Regionala och lokala investmentbolag

Investmentbolag med ägarintresse i flera små företag är en företagsform som skulle bidra till att lösa de mindre företagens kapitalförsörjningsproblem och även på andra sätt underlätta överlevnad och expansion. Genom att gemensamt bilda ett investmentbolag och till det överlåta äganderätten till sina företag, skulle flera familjeföretag kunna uppnå såväl ökad riskspridning som förbättrade möjligheter till kapitalförsörjning.

Dagens skattelagstiftning lägger hinder i vägen för samgående av detta slag. De samgående familjeföretagen skulle komma att beskattas som vid försäljning. Eftersom bildandet av lokala och regionala investmentbolag av detta slag tvärtom bör stimuleras bör lagstiftningen ses över.

Utvecklingsföretag för nyetablerade företag

En lämplig form för statligt stöd på detta område är att stimulera det enskilda näringslivet till att starta utvecklingsföretag som kan hjälpa nyetablerade företag, dels genom att teckna aktier och låna ut rörelsekapital, dels genom stöd och råd i företagsledningsfrågor. Genom samarbetet med ett antal företag i utveckling kan utvecklingsföretagen bygga upp värdefull kompetens om dessa företags speciella problem.

Staten kunde exempelvis via Investeringsbanken skjuta till lånekapital till utvecklingsföretagen i proportion till de privata investerarnas egna kapital. I denna form skulle utvecklingsbolagen ansluta sig till det mönster som USA tillämpar genom sin Small Business Investment Act.

I USA finns ca 400 utvecklingsföretag, s. k. Small Business Investment Corporations (SBIC). Dessa finansieras genom att Small Business Administration (SBA) utan krav på formell säkerhet lånar ut upp till fyra gånger SBIC:s eget kapital. Den utestående lånesumman är i dag 1 miljard dollar. SBA:s förluster har hittills varit försumbara.

En avsevärd del av verksamheten är inriktad på teknikintensiva industri-företag.

En viktig förklaring till programmets framgång är att de medverkande parternas funktioner renodlats. SBA utarbetar riktlinjer och finansierar långsiktigt. SBIC arbetar som kreditinstitut och investmentföretag med måttliga restriktioner. De finansierade småföretagen arbetar på normala villkor och med viss professionell assistans från SBIC.

Låneform för nyföretagare

I Västtyskland finns en särskild låneform för finansiering av nya företag. Den administreras av en särskild bank, Lastenausgleichbank. Lånen ges endast till företag där ägaren själv aktivt deltar i driften. Ägaren skall vara 21–50 år gammal. Förtur ges åt den som sparat ihop ett kapital på banken. Lånet ges

till företaget. Företaget får inte vara äldre än tre år. Högsta lånebelopp är 200 000 DM per företag och amorteringstiden 10–15 år. Kommer företaget på obestånd förfaller bankens fordran. Låt oss införa detta system också i Sverige.

Utbildning i nyföretagande

Sverige behöver i dag ett kraftigt ökat nyföretagande. Särskilt viktigt är det att intressera ungdomen för att bli egna företagare. Ett sätt att göra detta är att erbjuda särskilda kurser i egenföretagandets konst inom ramen för gymnasieskolan och/eller genom kurser på folkhögskolor och inom arbetsmarknadsutbildningen.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs*

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om statligt stöd till s. k. utvecklingsföretag i enlighet med vad som anförs i motionen,
2. att riksdagen beslutar om en särskild låneform för nystartade företag efter västtysk modell.

Stockholm den 16 januari 1980

MARGARETHA AF UGGLAS (m)

*Se även motionerna 1979/80:334–335.